

Státní rozpočet

- **Schodek státního rozpočtu se zmenšil vlivem škrťů ve výdajích při relativně nízkém růstu příjmů**

Ke zlepšení státních financí došlo formou masivních škrťů ve výdajích ve 4. čtvrtletí, přičemž očekávaných příjmů nebylo dosaženo (jejich úroveň byla nižší než v roce 2007). Deficit státního rozpočtu se zlepšil ze 192,4 mld. korun na 156,4 mld. korun. V poměru k nominálnímu HDP činil schodek 4,3 % oproti 5,3 % v roce 2009. Očekávání tvůrců rozpočtu se nenaplnila na straně příjmů, které byly proti rozpočtu upravenému ke konci září nižší o 50 mld. korun, ani na straně výdajů. U nich stát v téže verzi předpokládal meziroční růst o 46 mld., po škrtech však byly proti předpokladu rozpočtu o 56 mld. korun nižší. Proti skutečnosti roku 2009 byly příjmy rozpočtu vyšší pouze o 26 mld. korun a výdaje nižší o 10 mld. korun.

- **Ekonomika ve 4. čtvrtletí zpomalila, stejně tak výběr daní**

V reakci na nižší růst ekonomiky v posledním čtvrtletí zpomalil i výběr daní. Daňové inkaso jako rozhodující zdroj příjmů rozpočtu stoupl za celý rok 2010 o 4,7 %, což bylo pomalejší tempo než za první tři čtvrtletí (+5,9 %). Ztráta tempa u daňových příjmů vč. vybraného pojistného byla méně výrazná (+3,7 %, resp. +3,8 %), protože výběr pojistného se v posledním čtvrtletí zlepšil - za celý rok 2010 stouply příjmy z pojistného o 2,3 %, zatímco za tři čtvrtletí pouze o 0,8 %. Nedaňové příjmy státního rozpočtu za celý rok meziročně poklesly (-3,4 %). Naopak o dvě třetiny (+37 mld. korun) stouply příjmy rozpočtu od EU a Národního fondu.

Celkové příjmy státu v roce 2010 v reakci na výstup ekonomiky z krize ožily (+2,6 %) po výrazném meziročním poklesu v roce 2009 (-8,4 %). Jejich růst však byl jen třetinový ve srovnání s tempem, které předpokládal rozpočet.

- **Kleslo tempo inkasa především tzv. „velkých“ daní,...**

V samotném čtvrtém čtvrtletí došlo k výrazné ztrátě tempa u DPH, která ovlivnila i její roční dynamiku (+6,3 %, za tři čtvrtletí +8 %). Stejně tomu bylo u výběru spotřebních daní (+5,7 % proti +7,1 % za první tři čtvrtletí). Na DPH stát vybral o 11 mld. meziročně více, tj. zhruba tolik, co předpokládal. Inkaso spotřebních daních bylo jen o 7 mld. korun vyšší, přičemž stát předpokládal, že vybere o téměř 19 mld. více.

- **...daně z příjmů firem po třetinovém propadu v roce 2009 stouply o 3,6 %**

Inkaso daně z příjmů firem v posledních třech měsících také nerostlo tak rychle jako za tři čtvrtletí (+3,6 % oproti +5,5 %). Z příjmů fyzických osob obdržel stát o 2,1 % více, když samotné čtvrté čtvrtletí jejich roční tempo významně neovlivnilo. Relativní stabilita objemu této daně způsobila, že i v krizovém roce 2009 nebyl její meziroční propad tak významný (-9,8 %) jako u firem (-34,5 %). Celkově byl rozpočet optimističtější než realita - s výjimkou výběru daní se zanedbatelným podílem na celkových daňových příjmech bylo v roce 2010 inkaso všech ostatních typů daní pod předpokládaným výsledkem uvedeným v rozpočtu.

- **Škrty výdajů ve 4. čtvrtletí přispěly ke zpomalení růstu české ekonomiky**

Zatímco za první tři čtvrtletí ještě celkové výdaje rozpočtu meziročně rostly, prudké škrty v posledním čtvrtletí jejich objem proti roku 2009 o 10,2 mld. korun snížily.

Došlo k výraznému meziročnímu zpomalení růstu vyplácených důchodů – jejich přírůstek byl nejnižší v časové řadě od roku 2000 a slabší než v reformním roce 2004. Zbylé druhy sociálních dávek a podpor poklesly. V úhrnu tak výplaty sociálních dávek meziročně stagnovaly (+0,4 %). Střadatelům na stavebním spoření bylo proti roku 2009 vyplaceno méně o víc než 1,5 mld. korun, uchazečům o práci o 1,7 mld. korun, o 3,1 mld. korun byla nižší státní sociální podpora vč. ostatních sociálních dávek. Nižší než v roce 2009 byly i peníze určené místním rozpočtům (kraje, města, obce), příspěvkovým organizacím a státním fondům (v úhrnu o 4,7 mld. korun), u nichž byl ještě v září rozpočet vesměs předpokládal růst. Kromě důchodů (+6,4 mld. korun) stouply už jen odvody do rozpočtu EU (o téměř miliardu), objem příspěvků na penzijní připojištění a převody fondům sociálního a zdravotního pojištění (spolu o 4,2 mld. korun).

Co se velkých výdajových položek týká, deficit na důchodovém účtu se nepatrně zlepšil (o miliardu na 29,9 mld. korun) díky rychlejšímu růstu přijatých plateb na důchodové pojištění; objem platů zaměstnanců spadl na úroveň roku 2008 (98 mld. korun). Rozpočtové restriktce přispěly ke snížení tempa růstu české ekonomiky ve 4.

čtvrtletí 2010.

Zdroje dat: ČSÚ, MF ČR, ČNB, MPSV, propočty ČSÚ.

Poslední informace ze zdrojů ČSÚ, ČNB a MPSV uváděné v této zprávě pocházejí ze dne 11. března 2011.